

HIGIENSKA PRIPOROČILA ZA IZVAJANJE ŽELEZNIŠKEGA PROMETA POTNIKOV V ČASU EPIDEMIJE COVID-19

06. 05. 2020

Vlada Republike Slovenije je izdala sklep št. 18100-22/2020/1 z dne 29. 4. 2020.

S sklepom Vlade RS je ponovno dovoljeno izvajanje javnega prevoza potnikov.

V ta namen podajamo higienske zahteve:

- Izvajalci prevozov in potniki naj upoštevajo vse splošne ukrepe za zaščito pred okužbo z novim koronavirusom: **Preprečevanje okužbe z virusom SARS-CoV-2:** <https://www.nijz.si/sl/preprecevanje-okuzbe-z-virusom-sars-cov-2019>.
- **Omejitev vstopa v vozilo:**
 - Osebe z znaki akutne okužbe dihal (kašelj, nahod, izcedek iz nosu, povišana telesna temperatura, bolečine v žrelu...) naj ne uporabljajo sredstev javnega prevoza potnikov.
- **Higiena kabine za strojevodjo:**
 - V vratih kabine naj bo nameščeno razkužilo za roke.
 - Strojvodja si pred vstopom v vozilo razkuži roke.
 - Večkrat na dan z razkužilom obriše površine, ki se jih dotika z rokami.
 - Je ločen od potnikov zato uporaba maske ni potrebna, razen v primeru stika drugim osebjem
- **Zaščita med strojevodjo in potniki:**
 - V kabino za strojevodjo potniki ne vstopajo.
- **Sprevodnik v vlaku:**
 - Pravilno nosi masko, ki jo vsaj na 2 do 3 ure zamenja; če se zmoči, prej. Maske se med nošenjem ne sme dotikati. Navodila za pravilno namestitev in odstranitev maske: https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/maske2_lektorirano.pdf
 - Kontrolo kart naj po možnosti opravlja vizualno, brez dotikanja.
 - Med delom naj si večkrat razkuži roke.
- **Nakup vozovnic:**
 - Priporočamo nakup vozovnic na postajah, preko avtomatov za nakup in preko spleta.
 - V kolikor se nakup vozovnic izvaja pri sprevodniku v vlaku, naj sprevodnik vzdržuje razdaljo do potnika, večjo od 1,5 metra in naj si po vsaki manipulaciji razkuži roke, enako tudi potnik.
- **Smer gibanja potnikov:**
 - Vstopna in izstopna vrata v posameznih vagonih naj bodo označena in ločena.
 - Smer gibanja potnikov naj bo določena in označena s puščicami na tleh tako, da ne prihaja do istočasnega premikanja potnikov v nasprotno smer.

- **Higiena rok potnikov:**
 - Ob vstopnih in izstopnih vratih vlaka mora biti nameščeno razkužilo za roke za potnike. Potniki si morajo pred vstopom na vlak razkužiti roke, enako svetujemo tudi ob izstopu.
 - Razkužilo za roke naj bo nameščeno tudi v vsakem vagonu.
 - Po nakupu vozovnice naj si razkužijo roke.
- **Obvezna uporaba maske za potnike:**
 - Potniki ves čas trajanja prevoza pravilno nosijo masko, ki prekrije nos in usta.
 - Maske se med nošenjem ne smejo dotikati, saj bi si na ta način onesnažili roke in bi preko rok prenašali povzročitelje okužbe na druge predmete in osebe. Navodila za pravilno namestitvev in odstranitev maske: https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/maske2_lektorirano.pdf.
- **Razdalja med potniki:**
 - Potniki naj čakajo na vstop v vlak tako, da bodo med seboj vzdrževali zadostno medosebno razdaljo.
 - Število in razpored potnikov v vlaku mora z oznakami sedežev zagotavljati zadostno medosebno razdaljo.
 - Tudi v kupejih je treba sedeže, kjer potniki lahko sedijo, označiti tako, da bo zagotovljena zadostna medosebna razdalja med njimi. Izjema so člani istega gospodinjstva.
 - **Medosebna razdalja:** Glede na podatke iz strokovne literature o povprečnem dosegu virusa, ki se izloča s kihanjem, kašljanjem, glasnim govorjenjem itd., je bila kot varna določena razdalja 1.5 - 2 metra. Večina kužnih kapljic namreč v tem dometu pade na tla in/ali izhlapi. V primeru, da je ta razdalja večja, je tveganje za okužbo manjše. V primeru, da je manjša, se tveganje za okužbo poveča.
 - Zato z zdravstvenega vidika priporočamo zagotavljanje medosebne razdalje vsaj 1,5 metra. **V primeru, da je ta razdalja manjša, se tveganje za okužbo poveča.**
- **Higiena vlaka in čakalnic na postajah:**
 - Potniki naj se čim manj dotikajo katerihkoli površin v vlaku.
 - Vozilo je treba na koncu vožnje (proge), po izstopu vseh potnikov, temeljito prezračiti in po možnosti še pred začetkom naslednje vožnje ali pa med vožnjo razkužiti vse površine, s katerimi so bili potniki v stiku (prijemala in naslonjala za roke in glavo, gumbi za signalizacijo in odpiranje vrat, okna zaradi morebitnega naslanjanja nanje...).
 - Tekom vožnje je treba zagotavljati intenzivno prezračevanje vozila. Vlak je treba stalno in učinkovito zračiti. Z zdravstvenega vidika priporočamo, da se zrak v vlakih z mehanskim prezračevanjem izmenjuje le s svežim zunanjim zrakom, brez recirkulacije (kroženja) notranjega zraka. Izjemoma, kjer izvedba takšnega mehanskega prezračevanja zaradi tehničnih vzrokov ni mogoča, svetujemo dodatno zračenje z odpiranjem vseh vrat vlaka ob vsakem postanku (Navodila za prezračevanje prostorov izven zdravstvenih ustanov v času širjenja okužbe COVID-19: <https://www.nijz.si/sl/navodila-za-prezracevanje-prostorov-izven-zdravstvenih-ustanov-v-casu-sirjenja-okuzbe-covid-19>).
 - Po zaključku dnevnega obratovanja je treba vozilo v celoti temeljito očistiti in razkužiti vse površine, s katerimi so bili potniki lahko v stiku (prijemala in naslonjala za roke in glavo potnikov, gumbi za signalizacijo in/ali odpiranje vrat, okna zaradi morebitnega naslanjanja nanje...).
 - Čakalnice na postajah in stranišča so do nadaljnjega zaprta.

- **Obveščanje potnikov in nadzor nad pravili izvajanja transporta:**

- Potnike je treba seznaniti s pravili načina vožnje v času epidemije COVID-19, ta naj bodo nameščena tudi na vidnem mestu na železniških postajah, v prevoznih sredstvih (v obliki infografike) ali pa naj se, v kolikor so prevozna sredstva tehnično tako opremljena, predvajajo na digitalnem zaslonu.
- Potniki naj ne uporabljajo mizic, če je le mogoče.
- Izvajalec naj potnike zaprosi, da zaenkrat ne uporabljajo prevoza za nenujne namene (npr. izleti...).

Navedena navodila so podana s higienskega vidika. Natančnejša navodila za delovna mesta strojevodje in sprevodnika ter glede osebne varovalne opreme poda pooblaščen specialist medicine dela, ki natančno pozna organizacijski proces in tveganja na posameznih delovnih mestih. Spletna stran medicine dela je dostopna na naslednji povezavi: <https://www.anti-covid.zmdps.si/>

Najpomembnejša pot prenosa novega koronavirusa je preko izločkov iz dihal in preko onesnaženih rok.

Roke, s katerimi smo se dotikali katerihkoli predmetov, so onesnažene, lahko tudi z novim koronavirusom.

Čim prej si jih umijemo ali razkužimo.

Še posebej se z njimi ne dotikamo obraza, ust, nosu in oči, preden jih ne umijemo ali razkužimo.

Opozarjamo, da navkljub upoštevanju vseh predlaganih ukrepov možnost okužbe v vozilu ni popolnoma izključena.

Viri:

- FAQ - Corona virus. Dostopano s spletne strani 4.5.2020. <https://www.belgian-train.be/fr/news/coronavirus/faq-corona>.
- Coronavirus advice. Dostopano s spletne strani 3.5.2020. <https://orr.gov.uk/coronavirus-advice>